

xMemo

Aan: Gemeenteraad

Cc:

Van: College van burgemeester en wethouders

Datum: 17 juli 2018

Kenmerk: 23092

Onderwerp: Beantwoording vragen SP inzake controle cliënten Laborijn

Op donderdag 12 juli heeft het college van burgemeester en wethouders vragen ontvangen van de fractie van de SP omtrent controles van cliënten bij Laborijn. In deze memo gaat het college in op deze vragen.

Vraag 1:

Wat is het beleid ten aanzien van controle middelen zoals surveillance op personen, het gebruik van camera's of andere elektronische middelen en onaangekondigd huisbezoek bij uitvoering van de Participatiewet van de gemeente Oude IJsselstreek?

Antwoord op vraag 1:

De visie van Laborijn is: wij werken dienstverlenend en gaan uit van vertrouwen. Met als doel de inwoner te ondersteunen met zijn of haar hulpvraag. Wij zijn uiterst terughoudend met de inzet van technische hulpmiddelen. Met de inzet van technische hulpmiddelen wordt verdergaande inbreuk op de privacy gemaakt dan al het geval is bij het ontvangen, dan wel aanvragen van bijstand. Immers, de bijstandswet schrijft voor dat aanvragers/ontvangers van bijstand standaard al veel privé gegevens moeten geven, om (her)beoordeling van het recht op bijstand mogelijk te maken. Het is daarom dat met de inzet van technische hulpmiddelen uiterst terughoudend wordt omgegaan, waarbij proportionaliteit en subsidiariteit voorop staan (wij verwijzen u voor een toelichting op deze twee begrippen naar de bijlage op blz.3).

Bij Laborijn worden onderzoeken voornamelijk in het bestuursrecht afgewikkeld. Zeer incidenteel is afwikkeling in het strafrecht aan de orde. Het beleid voor het inzetten van surveillance op personen en gebruik van camera's is geregeld in een protocol op basis van een concept van Stimulansz genaamd "Heimelijke waarnemingen". Het beleid voor het afleggen van een (onaangekondigd) huisbezoek is vastgelegd in een protocol huisbezoeken op basis van een model van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Vraag 2:

Wie maakt in een dergelijk geval de afweging tussen het belang van controle en de opsporing van fraude enerzijds en inbreuk op de persoonlijke levenssfeer en het familieleven van de betrokkene anderzijds?

Antwoord op vraag 2:

In het mandaatbesluit 2018 van Laborijn is vastgelegd dat het instellen van een bijzonder onderzoek in het geval van vermeende fraude gebeurt door de afdelingsmanager of de teammanagers van de afdeling Inkomen en Maatschappelijke Participatie. Toestemming door de afdelingsmanager of de teammanagers voor observatie wordt alleen gegeven indien een gegrond vermoeden bestaat dat de door belanghebbende verstrekte gegevens niet of niet meer juist en volledig zijn. Een vermoeden is gegrond indien het vermoeden redelijkerwijs uit feiten en omstandigheden voortvloeit. Alleen een persoonlijke inschatting op grond van bijvoorbeeld het voorkomen van iemand is onvoldoende. Onder meer kunnen een gegrond vermoeden opleveren: al dan niet anonieme fraudemeldingen, eigen waarnemingen van gedragingen of gegevens uit andere bronnen.

Vraag 3:

Worden betrokkenen na afloop altijd geïnformeerd over de inzet van dit soort vergaande middelen.

Antwoord op vraag 3:

In het protocol "heimelijke waarnemingen" is vastgelegd dat elke betrokkenen in een persoonlijk gesprek wordt geïnformeerd over de controle en de ingezette middelen.

Vraag 4:

Hoe vaak zijn voornoemde middelen de afgelopen vier jaar ingezet.

Antwoord op vraag 4:

Vanaf 2017 is het mogelijk om data te genereren door de gemeenschappelijke regeling Laborijn. In 2017 zijn er 5 onderzoeken geweest in de gemeente Oude IJsselstreek. In 2018 zijn er 2 onderzoeken geweest in de gemeente Oude IJsselstreek.

Bijlage

Proportionaliteit:

De inzet van het technisch hulpmiddel heeft tot doel om meer duidelijkheid te krijgen in de feitelijke woon-/leefsituatie/omvang werkzaamheden van belanghebbende om zodoende het recht op bijstand vast te stellen.

Om de rechtmatigheid van bijstand vast te stellen is de woon/leefsituatie en/of inzicht in de omvang van de werkzaamheden van belanghebbende absoluut noodzakelijk.

Om te komen tot een duidelijk beeld is het middel "inzet cameratoezicht" als proportioneel aan te merken, de uitkomst van het vooronderzoek heeft geleid tot versterking van het vermoeden van schending van de inlichtingenplicht door belanghebbende.

Subsidiariteit:

Het doen van fysieke heimelijke waarnemingen is niet mogelijk in verband met:

- Het afbreukrisico;
- De locatie van het te observeren adres laat dit niet toe;
- De veiligheid van de observant kan niet worden gewaarborgd;

Om toch meer duidelijkheid te krijgen in de woon-/leefsituatie/omvang werkzaamheden van belanghebbende is een minder ingrijpend middel dan het inzetten van cameratoezicht niet mogelijk.